

Advies over de verlenging van de schutkring voor wolvenschade in Limburg

Adviesnummer:	<u>INBO.A.4792</u>
Auteurs:	Jan Gouwy, Joachim Mergeay & Koen Van Den Berge
Contact:	Lieve Vriens (lieve.vriens@inbo.be)
Kenmerk aanvraag:	Mail van 14 december 2023
Geadresseerden:	Agentschap Natuur & Bos T.a.v. Dries Gorissen Koningin Astridlaan 50 3500 Hasselt dries.gorissen@vlaanderen.be
Cc:	Agentschap Natuur & Bos Joris Janssens (joris.janssens@vlaanderen.be) Goedele Van der Spiegel (secretariaatAG.anb@vlaanderen.be)

Dr. Hilde Eggermont
Administrateur-generaal

Wijze van citeren: Gouwy J., Mergeay J. & Van Den Berge K. (2024). Advies over de verlenging van de schutkring voor wolvenschade in Limburg. Adviezen van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Nr. INBO.A.4792. Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Brussel.

Aanleiding

De Vlaamse overheid voorziet subsidies aan niet-professionele rundvee- en paardenhouders voor het nemen van wolfwerende maatregelen. Deze subsidie is van toepassing in een zogenaamde schutkring. Wanneer er als gevolg van een wolvenaantal op paarden of runderen een potentiële probleemsituatie ontstaat, kan het Agentschap Natuur en Bos een dergelijke schutkring afbakenen. Die schutkring geldt voor zes maanden en is verlengbaar, indien noodzakelijk.

Volgens het BVR van 26 november 2021 tot vaststelling van de regels voor de subsidiëring van wolfwerende maatregelen¹ is voor het instellen van een schutkring een advies van het INBO nodig.

De huidige schutkring is geldig tot 29/02/2024.

Vraag

Kan de huidige schutkring verlengd worden op basis van vastgestelde schadegevallen bij runderen en paarden?

Toelichting

1 Achtergrondinformatie

Sinds de vestiging van wolf in Vlaanderen is er door het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) een risicozone vastgesteld waarbinnen er een verhoogd risico is op een wolvenaantal op (klein)vee. Actueel is de lijst met gemeenten die behoren tot de huidige risicozone gebaseerd op de INBO-nota: Prioritering inzake preventiemaatregelen t.a.v. wolvenschade, februari 2020 (https://www.natuurenbos.be/sites/default/files/insertedfiles/nota_prioriteringszones.pdf).

Eind januari 2022 adviseerden Van Den Berge *et al.* (2022) om het risicogebied, gebaseerd op het leefgebied van de roedel Hechtel-Eksel, uit te breiden met een tweede risicozone in het noordwesten van de provincie Antwerpen. Daar werd een regelmatige aanwezigheid van zwervende individuen vastgesteld. Alle achtergrondinfo over de risico-inschatting en de opvolging van wolvenaantoegevoegtheid in Vlaanderen is terug te vinden in dat advies.

In februari 2022 adviseerden Gouwy & Van Den Berge (2022) over het instellen van een schutkring voor paarden en runderen binnen de risicozone van de gevestigde wolven. Achtergrondinfo over de risico-inschatting voor grootvee en de totstandkoming van de schutkring is te vinden in dat advies.

Eind januari 2023 evalueerden Gouwy, Mergeay & Van Den Berge (2023) voor het eerst de schutkring voor runderen en paarden. Alle achtergrondinfo over de eerste evaluatie van de schutkring is terug te vinden in dat advies.

In het Ministerieel Besluit van 15 maart 2023² werd beslist 'om de schutkring uit te breiden tot alle gemeenten binnen de risicozone waarbinnen een wolvenroedel gevestigd is'.

In augustus 2023 gaven Gouwy, Mergeay & Van Den Berge (2023) advies over de verlenging van deze schutkring voor runderen en paarden.

¹ [BVR tot vaststelling van de regels voor de subsidiëring van wolfwerende maatregelen 26/11/2021](#)

² [15 MAART 2023. - Ministerieel besluit tot wijziging van het ministerieel besluit tot aanduiding van een schutkring in functie van wolvenschade van 3 mei 2022](#)

2 Vaststellingen van wolvenschade bij rundvee en paarden vanaf september 2023

Voor een overzicht van alle aanvallen op runderen en paarden sinds de totstandkoming van de roedel Hechtel-Eksel in 2018 tot december 2021 verwijzen we naar Gouwy & Van Den Berge (2022).

Voor een eerste aanvulling van aanvallen op runderen en paarden vanaf december 2021 tot december 2022 verwijzen we naar Gouwy, Mergeay & Van Den Berge (2023a).

Voor een tweede aanvulling van aanvallen op runderen en paarden vanaf december 2022 tot augustus 2023 verwijzen we naar Gouwy, Mergeay & Van Den Berge (2023b).

Om de huidige schutkring te evalueren bespreken we in dit advies de schadegevallen bij rundvee en paarden vanaf september 2023 tot heden.

2.1 Schadegevallen bij runderen of paarden met een schoft hoger dan 148 cm

Er werden tussen september 2023 tot heden geen schadegevallen bij runderen of paarden met een schoft hoger dan 148 cm vastgesteld.

2.2 Schadegevallen bij kleine paardachtigen met een schoft lager dan 148 cm

Er werden vanaf september 2023 tot heden geen schadegevallen bij runderen of paarden met een schoft lager dan 148 cm vastgesteld.

3 Evaluatie van de huidige schutkring

- Tussen september 2023 en heden werden geen aanvallen vastgesteld bij grootvee (runderen of paardachtigen met een schoft hoger dan 148 cm).
- In dezelfde periode werden evenmin aanvallen op kleine paardachtigen met een schoft lager dan 148 cm vastgesteld.
- Heden (januari 2024) is er nog geen bewijs dat een nieuw adult mannetje in het territorium is gearriveerd.
- In de eerstkomende weken volgend op dit advies bevinden wolven zich in de paarperiode. In deze periode lopen er veel zwervers rond op zoek naar een vacant territorium en/of een partner.
- Indien er zich geen partner aandient voor de gevestigde wolvin in het territorium Hechtel-Eksel bestaat de kans dat er in 2024 geen nest jongen zal zijn.
- Indien er zich de komende weken wel een partner aandient voor de gevestigde wolvin of er paart een mannelijk jong met zijn moeder zal er in 2024 normaliter opnieuw een nest jongen geboren worden, met een potentieel hoger risico op aanvallen op grootvee tot gevolg.
- Ook de aard van een eventuele nieuwe mannelijke wolf in de roedel kan zorgen voor een nieuwe, onvoorspelbare dynamiek.

Conclusie

Strikt genomen kan het beleid op basis van het ontbreken van schadegevallen bij grootvee gedurende de voorbije maanden, opteren om de schutkring niet langer te verlengen.

Daartegenover staat de onzekerheid dat er zich de komende weken een nieuw adult mannetje bij de gevestigde wolvin zal voegen, dan wel dat een mannelijk jong met zijn moeder gaat paren, met mogelijk een nieuw nest wolven in 2024 tot gevolg en een potentieel hoger risico op aanvallen op grootvee. Het beleid kan hier op anticiperen door de schutkring alsnog te verlengen (voorzorgsprincipe).

Referenties

Van Den Berge K., Gouwy J. & Mergeay J. (2022). Advies over de uitbreiding van de risicozone voor wolvenschade. Adviezen van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Nr. INBO.A.4297. Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Brussel.

<https://purews.inbo.be/ws/portalfiles/portal/72311962/INBO.A.4297.pdf>

Gouwy J. & Van Den Berge K. (2022). Advies over de afbakening van een schutkring voor wolvenschade. Adviezen van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Nr. INBO.A.4338. Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Brussel.

<https://purews.inbo.be/ws/portalfiles/portal/81653645/INBO.A.4338.pdf>

Gouwy J., Mergeay J. & Van Den Berge K. (2023a). Evaluatie van en advies over de schutkring voor wolvenschade. Adviezen van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Nr. INBO.A.4561. Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Brussel.

<https://purews.inbo.be/ws/portalfiles/portal/90569893/INBO.A.4561.pdf>

Gouwy J., Mergeay J. & Van Den Berge K. (2023b). Advies over de verlenging van de schutkring voor wolvenschade. Adviezen van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Nr. INBO.A.4701. Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Brussel.

<https://purews.inbo.be/ws/portalfiles/portal/97791648/INBO.A.4701.pdf>